

Universiteit
Leiden

The Netherlands

'Ja, de Litteratuur is nu eenmaal een wonderlik vak' Ideeën ten aanzien van het bloemlezen van eigentijdse poëzie voor gebruik in de hoogste klassen van gymnasium en h.b.s., 1898-1941

Buijsse, J.G.

Citation

Buijsse, J. G. (2023, December 20). *'Ja, de Litteratuur is nu eenmaal een wonderlik vak': Ideeën ten aanzien van het bloemlezen van eigentijdse poëzie voor gebruik in de hoogste klassen van gymnasium en h.b.s., 1898-1941.*

Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3674127>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3674127>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Bijlagen

Bijlage 1

Invaliden der zee

Elchanon Verveer, *Invaliden der zee* (1869)

Jeronimo de Vries, 'Invaliden der zee', uit: W. van den Ent, *Gedichten lezen. Stilistische lees oefeningen* (1925)

14. INVALIDEN DER ZEE.

1. Daar liggen, geworpen op 't zilte strand,
Vier oude ribben van pinken,
Doortrokken van teer, verweerd en verbrand
Met duchtig verroeste klinken.
5. Ze liepen van stapel zoo glad en vliug
En sprongen van 't strand op der golven rug,
En werden wel vaak bedolven, —
Maar kwamen weer thuis met den kostb'ren buit
En zagen niet veel, jaar in en jaar uit
Dan duinen en lucht en golven.
10. Nu liggen ze stil waar het lot hen liet
En 't is nu gedaan met het varen, —
De pit is er uit, maar het zeewater niet,
De pekel der zilte baren.
15. Daar babbl'en, gezeten aan 't zilte strand
Vier oude robben, en smoken,
Doortrokken van teer, verweerd en verbrand,
Met jichtigs, stramme knoken.
Ze liepen de zee in, zoo rad en vliug,
20. Ze vloegen omhoog op der golven rug,
En werden wel vaak bedolven;
Maar kwamen weer thuis met den kostb'ren buit,
En zagen niet veel, jaar in en jaar uit,
25. Nu praten zij druk, over wind en weer,
Dan duinen en lucht en golven.
De zee, de vangst en de prijzen,
En dreant'en, als kenners, het strand op en neer,
En zien er de pinken ryzen.
30. Zoo blijven zij stil, waar het lot hen liet,
En 't is nu gedaan met het varen, —
De pit is er uit, maar het zeewater niet,
De pekel der zilte baren.

J'o. DE VRIES.

1. Ge hebt natuurlijk gemerkt, dat het gedicht bestaat uit twee sterk gelijkende delen. De tweede heft is 4 regels langer. Hoe komt dat?
2. De parallelle is ontsiaan doordat den dichter de gelijkens trof van....
3. Het is dan ook duidelijk, waarom de dichter de zeelui *robbers* noemt, n.l.
4. Wij gaan nu het gedicht nader bezien en de overeenkomstige regels vergelijken. Hoe moet *doortrokken van teer* in r. 17 opgevat worden?
5. Wat zijn *kinken* (r. 4)?
6. Is er enige overeenkomst tussehen de *roestige kinken* en de *jichtigs, stramme knoken* van r. 18?
7. In r. 19 is *liepen* gekozen met het oog op r. 5, maar moet natuurlijk opgevat worden als
8. Wat is de *kostb're buit* (r. 8 en 22)?
9. Met r. 11 komt niet r. 25, maar r. overeen.
10. Wat beteekent *rijzen* (r. 28)?
11. Dat het „zee-water er niet uit is”, geldt letterlijk voor r. 13, maar niet voor r. 31: dáár beteekent het
12. Toch, in zeker opzicht, geldt het ook voor de „robbers” letterlijk, want
13. Wat drukt de titel uit?
14. Geef het maatschema van de eerste 4 regels, en zeg dan, hoe de beide versvoeten heeten, die elkaar afwisselen.
15. Waarom zou de dichter in r. 8 en 22 niet den vollen vorm *kostb'ren* genomen hebben?
16. (leef het rijmschema van beide gedeelten, en toon aan, dat door het rijm het eerste in drieën, het tweede in vieren gedeeld wordt.

Bijlage 2

Debietcijfers uitgaven W.B. Rengers Hora Siccama / Herman Poort

	<i>De bloeiende bongerd I</i>	<i>De bloeiende bongerd II</i>	<i>De bottende bongerd —</i>	<i>De bottende bongerd =</i>
1921	824	464		
1922	1025	387		
1923	1032	436		
1924	875	363		
1925	788	457		
1926	741	435		
1927	726	618		
1928	564	490		
1929	711	424		
1930	536	271		
1931	652	200	124	
1932	504	306	761	1
1933	418	183	611	371
1934	370	256	349	111
1935	262	113	554	181
1936	245	37	297	156
1937	206	97	394	142
1938	302	47	372	61
1939	132	20	393	142
1940	98	7	175	49

Debietscijfers uitgaven W.L.M.E. van Leeuwen

	<i>Korte schets van de ontwikkeling der Nederlandsche</i>	<i>Beknopt overzicht van de Nederlandsche letterkunde</i>	<i>Schematisch synchronistisch overzicht</i>	<i>De Nederlandsche dichtkunst sinds 1880</i>	<i>Epiek en lyriek</i>
1928	106				
1929	339				
1930	385			125	96
1931	369			150	877
1932	259			96	987
1933	260			95	826
1934	400			106	921
1935	451		220	66	632
1936	244	805	109	81	538
1937	248	1473	83	100	790
1938	156	1373		82	806
1939	114	1405	75	111	1011
1940	85	864	103	65	823
1941	155	941	69	24	467
1942	171	943	176	87	709
1943	329	1151	220		1137
1944	69	677	80		999
1945	5	921			496
1946	2	2593			2625
1947	1	2018	1		3520

Bijlage 3

J.C. Bloem, 'De bedelaar', in W. Kramer, *Literatuur- en stijlstudie*

J.C. Bloem, 'Euthanasia', in J. Karsemeijer en G. Kazemier, *Nederlands na 1600*

DE BEDELAAR

Heet mij niet zitten aan uw blanke tafel,
Bij 't ongewende zilver en kristal;
Laat niet verkwijnen 't schoon van vuil en rafel
Naast uwer pronkgewaden purpren val.

- 5 Geef mij geen wildbraad, dat in duizelschijnen
Van spiegelende luchters dampend praat;
Laaf mij niet met uw koelgestoopte wijnen,
Uit rag en vocht van kelders opgehaald.

- 10 Verstoot mij naar de lage, zwarte keuken:
Onder de zware balken molm en roet
Ete ik uit vaatwerk, bros van bruine breuken,
De simple spijs, die vermoeiden voedt.

- 15 Daar zullen uw dienaren, na volbrachte
Dagtaak, zich rond mij scharen bij den haard,
En naar den wijze luistren, die hun nachten
Met woorden, diep van nieuwen droom, verklaart.

- 20 Wanneer mijn lijf gesterkt is en mijn voeten
Geheeld zijn, ga ik heen bij 't avondrood.
Niet als een vreemde zal 'k den nacht gemoeten:
Hij brengt mij wel naar de einder, die steeds vlood.

UIT: J. C. BLOEM.
„HET VERLANGEN”

* * *

De dichter J. C. Bloem behoort, evenals Geerten Gossaert, tot „het geslacht van 1905”. Zijn eerste bundel verzen draagt den typeerenden titel „*Het Verlangen*”. Typeerend, want ook zijn poëzie, als die van Gossaert, is de stem van onvoldaanheid met „dit lange derven dat leven is”, de stem van het verlangen.

Maar in tegenstelling met het religieus gerichte verlangen bij Gossaert spreekt hier het vaag romantische, dat de dichter zelf in zijn inleiding karakteriseerde als den trek, die den dichterlijken mensch, in den ruimsten zin van het woord, onderscheidt van den ondichterlijken:

„Het is niet de ontevredenheid om een gemis, die een leven, dat overigens zoo kalm als een sloot zou zijn, vertroebelt met haar slijmerig kroos; het is de goddelijke onvervuldheid, die wel verre van het leven tot een last te maken, ons juist den anders onduldbaren last des levens doet dragen niet alleen, maar zelfs boven al beminnen." Het is „het onwankelbare middelpunt, waaromheen de sferen onzer droomen zich reien". Dit verlangen is de drijfkracht van zijn „Lyriek", het bezielt de velerlei „Gestalten", de twee afdeelingen, waarin zijn bundel verdeeld is.

Zoo ook dezen „Bedelaar", „den poëtischen vagebond die op aarde geen huis en geen vrede vinden kan en die rondzwerft met zijn hemelsch heimwee".

VRAGEN

1. Is dit een lyrisch of een episch gedicht?
2. Is dit een gewone bedelaar? Waar maakt ge dat uit op?
3. Waarom is hij rijker dan zijn gastheer?
4. Behoort „een vreemde" (r. 19) bij „k" of bij „den nacht?" Waarom? In de twee laatste regels van het gedicht merken we, dat deze bedelaar een „gestalte" is van „het verlangen". Verklaar ze.
5. Waarom wenscht hij geen plaats in de zaal aan den rijken disch? Welken dieperen zin heeft dit?
6. Wat is het eigenaardige in het gebruik der adjectieven „blanke" (r. 1) en „ongewende" (r. 2)?
7. Hoe verklaart ge „'t schoon van vuil en rafel" (r. 3)? En „verhwijnen" (Vgl.: *den vrees der lampen; den leegen schal van 't rinklend feest; 't vale pad der eenzaamheid; de weemoed van den voorjaarswind*).
8. Wat is de kracht van „naast uwer pronkgewaden purpren val" (r. 4)?

9. Van den bijzin „*dat in duizelschijnen van spiegelende luchters dampend praalt*” (r. 5)?
10. Hoe verklaart ge „*duizelschijnen?*”
11. Hoe verklaart ge „*koelgestoote wijnen*” (r. 7)? Wat is de kracht van dat adjectief? En van de toevoeging „*Uit rag en vocht van kelders opgehaald?*”
12. Ook de volgende strofe werkt sterk evocatief. Toon dat aan.
13. Wat merkt ge op omtrent „*vaatwerk, bros van bruine breuken*” (r. 11)? (Denk aan wat Gossaert schreef omtrent alliteraties).
14. Mooi van klank is:

„die hun nachten

Met woorden, diep van nieuwen droom, verklaart”. Waarom?
 Wat beteekent „*verklaart*” hier?
15. Wat merkt ge op omtrent Bloem’s plastiek?

12. J. C. BLOEM.

J. C. Bloem (geb. 1887) noemde zijn eerste grote bundel *Het verlangen*. Hij typeerde dit woord eens als: „de goddelijke onvervuldheid, die wel verre van ons het leven tot een last te maken, ons juist den anders onduldbaren last des levens doet dragen niet alleen, maar zelfs boven al beminnen. Zonder dit verlangen . . . wat ware het leven ons?” — Het volgende gedicht, *Euthanasia* (schone dood), is uit die bundel.

In dat geweldige uur, waarin het veege leven
Nog eenmaal — maar hoe zwak — de broze wieken rept,
Wanneer de hoop, nabij de grenzen van haar streven,
Als een gebarsten klok haar laatste slagen klept,

5 Verlate dan de ziel haar vleeschelijke woning,
Die weldra achterblijft, een dienaar zonder heer,
Gelijk de zatte bij, die, zwaar van de' aardschen honing,
Wegvliegt van 't geurge veld door gouden schemersfeer.

Dan geve God zijn rust aan de vermoeide voeten,
10 Vermoeid van 't zwerven langs der wereld heerlijkheid,
Gezweept door 't dagelijksch verlaten en ontmoeten,
Maar nimmer naar een vast en veilig doel geleid.

Rust aan de handen, die zoo dikwijls smeekend trachtten
De vreugd te grijpen bij haar langswaienden zoom,
15 Maar van een koenen greep geweerd door die gedachten:
Dat de vervulling steeds het einde is van een droom.

En rust aan de oogen, die, verblind van 't stof der straten,
Van tranen om het leed der eenzaamheid gedooft,
Toch nimmer leerden om, ontgoocheld en gelaten,
20 Het leven te zien gaan voorbij het lustloos hoofd.

En bovenal aan 't hart, dat overal wou wonen,
En nergens wonen kon, daar steeds het elders riep,
Een rust als van wie droomt, gewiegd op verre tonen,
En niets meer voelt dan een bekoring, koel en diep.

25 Rust, rust en vroom ontzag bij 't grootste der geheimen:
Een mensch, om wien nu luwt het wereldsche gedruisch,
Zooals na lentedag de woeste stormen zwijmen,
En 't hoorbaar stiller wordt rondom het donker huis.

Dat dan één zekerheid hem stervenskracht verleene:
 30 Verzadigd heen te gaan van 's levens koningsmaal,
 Opdat hij 't hoofd niet keere en tegen 't kussen weene
 Bij 't wrange denken aan den eersten morgenstraal.

VRAGEN.

1. Bepaal betekenis en gevoelswaarde van *geweldige* in vs. 1. Wat is *het veege leven*? Waarom is er sprake van *de broze wieken* (vs. 2)? Is *broos* hier het 't meest voor de hand liggende woord?
2. In vs. 4 is in beeld gebracht, wat vs. 3 meer direct zegt, n.l.?
3. Wat is *Verlate* (vs. 5) voor een vorm en wat drukt die hier uit?
4. Waarbij behoort: *Gelijk de zatte bij* (vs. 7)? Wat is hier de gevoelswaarde van *zat*? Ken je een werkwoord, waarmee dit in verband staat?
5. Wat bedoelt de dichter met *de' aardschen honing*? Waarom schrijft hij *de'* met een komma?
6. Heeft *geve* (vs. 9) precies dezelfde functie als *Verlate*?
7. Welk woord van vs. 10 werkt de dichter in vss. 11 en 12 verder uit?
8. Welk zinsdeel is *Rust* in vs. 13?
9. Waarom is de vierde strophe typerend voor dezen dichter en deze bundel?
10. Wat betekent *van* in vs. 17 en 18? En wat *gedoofd* (vs. 18)? De woordschikking in vss. 17b en 18 is *chiastisch*, n.l.?
11. Welke tegenstelling luidt *Toch* in vs. 19 in?
12. Waar wordt de zin vervolgd die begint met *En bovenal aan 't hart* (vs. 21)? — Hoe moet men ontleden: *daar steeds het elders riep* (vs. 22)?
13. Wat bedoelt de dichter met: *'t grootste der geheimen* (vs. 25)?
14. Waarop slaat in de beeldspraak van vss. 27 en 28 *woeste stormen*? En waarop *het donker huis*?
15. Wat is de zin van *'s levens koningsmaal* (vs. 30)? En van: *den eersten morgenstraal* (vs. 32)?
16. In de laatste strophe vat de dichter de draad van de tweede weer op, n.l.? Tevens vinden we hier de hoofdgedachte; kun je die in eigen woorden weergeven?
17. Welke is de versmaat van dit gedicht? — Let eens op afwijkingen als: *haär langswaaiëndēn zōom* (vs. 14), waar de hoge toon van *langs* en de zwier van de driedelige maat mooi harmonieert met de inhoud.
18. Tot welk type behoren deze verzen? Waar valt doorgaans de caesuur? Let ook op verzen met de hoofdaccenten op de vierde, achtste en twaalfde lettergreep:
Wanneer de hóop, nabij de grénzen van haar stréven (vs. 3).
 We noemen ze wel trimeter. Ze vormen een welkome variatie. Zoek er nog eens een paar.

Bijlage 4

Bloemlezingen

Jaar	Dr	Verkorte titel	Uitgever	Type	Cat
1898	1	Buitenrust Hettema, Analecta V	H. Honig Utrecht	prozapoëzie	neutraal
1899	1	Meerkerk, Een boek met verzen 1dr	P. Noordhoff Groningen	poëzievragen	neutraal
1901	8	De Groot et al, Nederlandsche letterkunde II 8dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1907	1	Nijland, Verzen 1dr	L.J. Veen Amsterdam	poëzie	neutraal
1908	5	Leopold, Nederlandsche schrijvers en -sters 5dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1908	1	Schepers, Schilders met de pen	S.L. van Looy Amsterdam	poëzie	neutraal
1909	1	Poelhekke, Taalbloei 1	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1909	1	Poelhekke, Taalbloei 2	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1909	1	Vincent/Verbeeten, ProzaPoëzie II 1dr	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	prozapoëzie	rk
1910	1	Van der Valk, Onze letterkunde III	J.M. Bredée Rotterdam	overzicht	pc
1912	3	Van Schothorst, Geschiedenis II 3dr	Kemink Utrecht	overzicht	neutraal
1913	2	Meerkerk, Een boek met verzen 2dr	P. Noordhoff Groningen	poëzievragen	neutraal
1913	1	Prinsen Letterkundig leesboek	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1915	1	Knuttel, Bloemlezing II	S.L. van Looy Amsterdam	prozapoëzie	neutraal
1915	1	Siccama/Poort, Bloeiende bongerd I 1dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1915	1	Siccama/Poort, Bloeiende bongerd II 1dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1916	1	Acket, Ouwe getrouwen	Erven F Bohn, Haarlem	prozapoëzie	neutraal
1916	1	Knuttel, Bloemlezing III	S.L. van Looy Amsterdam	prozapoëzie	neutraal
1917	2	Vincent/Verbeeten, ProzaPoëzie IV 2dr	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	prozapoëzie	rk
1917	1	Wouters, Neerlandia 1dr	P. Noordhoff Groningen	prozapoëzie	pc
1918	1	Prinsen, Leesboek II	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1918	2	Siccama/Poort, Bloeiende bongerd II 2dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1920	1	Horsten, Stemmen van verre en dichtebij VI 1dr	R.K. Jongensweeshuis Tilburg	prozapoëzie	rk
1922	1	Tinbergen/Middendorp, Dichters na '80 1dr	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal
1923	1	De Vooy, Letterkundig leesboek II	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1923	1	Kerstens, Leerboek Ned letterkunde	UM 'Joost van den Vondel' Amsterdam	prozapoëzie	rk
1924	1	Gratama, Onze letterkunde III	J.B. Wolters Groningen	overzicht	neutraal
1924	1	Padberg, De mooie taal	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	poëtica	neutraal
1924	2	Wouters, Neerlandia 2dr	P. Noordhoff Groningen	prozapoëzie	pc
1925	3	Siccama/Poort, Bloeiende bongerd II 3dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1925	4	Poelhekke, Taalbloei 4dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1925	1	Van den Ent, Gedichten lezen I	H.D. Tjeenk Willink Haarlem	poëzievragen	neutraal
1925	1	Van den Ent, Gedichten lezen II	H.D. Tjeenk Willink Haarlem	poëzievragen	neutraal
1925	1	Roetert Frederikse, Dietsche sprokkelingen II	Nijgh & Van Ditmar Rotterdam	poëzie	neutraal
1926	1	Geers, Mozaiek A2	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	prozapoëzie	neutraal
1926	2	Rijpma, Bloemlezing	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1926	1	Boudens, Uit onze letterkunde	J.B. Wolters Groningen	overzicht	rk
1927	1	Van Renssen, Nieuwe Nederlandsche lyriek	D.A. Daamen's UM 's-Gravenhage	poëzie	neutraal
1927	1	Greshoff/Mirande, Lyriek IV Mozaiek B6 1dr	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal
1927	1	Jansen, Literatuur en literatoren	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	overzicht	rk
1927	1	Kramer/Van der Laan, Dietsche lusthof II	Nijgh & van Ditmar Rotterdam	prozapoëzie	neutraal
1927	1	Lansberg/Tazelaar, Leesboek	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	pc
1927	1	Van Leeuwen, Dichterland	Van Gorcum Assen	poëzie	neutraal
1927	8	Van Schothorst, Geschiedenis II 8dr	Kemink Utrecht	overzicht	neutraal

Jaar	Dr	Verkorte titel	Uitgever	Type	Cat
1928	1	Van Leeuwen, Natuur en dichter	J.B. Wolters Groningen	overzicht	neutraal
1928	1	Brands/Lieve, Gouden aren V	G.B. van Goor Gouda	prozapoëzie	neutraal
1928	1	Duhen, Het gedicht II	Joh. Ykema's UM Den Haag	poëtica	neutraal
1928	4	Van de Bilt, Letterkundig leesboek	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1929	1	Van Leeuwen, Nederlandsche dichtkunst	J.B. Wolters Groningen	overzicht	neutraal
1929	1	Duhen, Het gedicht I	Joh. Ykema's UM Den Haag	poëtica	neutraal
1929	3	Vincent/Verbeeten, ProzaPoëzie IV 3dr	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	prozapoëzie	rk
1929	4	Nijland, Verzen III	L.J. Veen Amsterdam	poëzie	neutraal
1930	4	Horsten, Stemmen van verre en dichtebij VI 4dr	R.K. Jongensweeshuis Tilburg	prozapoëzie	rk
1930	2	De Vooyes, Letterkundig leesboek II 2dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1930	1	Van Leeuwen, Epiek en lyriek	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1930	1	Van Wamel, Gedichten mulo	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	poëzie	rk
1931	2	Tinbergen/Middendorp, Dichters na '80 2dr	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal
1931	2	Coster, 100 verzen	Van Loghum Slaterus' UM Arnhem	poëzie	neutraal
1931	3	De Raaf/Griss, Zeven eeuwen III/Een nieuwe bundel V	W.L. & J. Brusse's UM Rotterdam	prozapoëzie	neutraal
1931	1	Dominicus, De bron 3	Nijgh & van Ditmar Rotterdam	prozapoëzie	neutraal
1931	5	Poelhekke, Taalbloei 5dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1932	2	Greshoff/Mirande, Lyriek IV Mozaiek B6 2dr	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal
1932	4	Vincent/Verbeeten, ProzaPoëzie III 4dr	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	prozapoëzie	rk
1933	2	Kramer, Literatuur- en stijlstudie	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie vragen	neutraal
1933	3	Leffertstra, Proza en poëzie	P. Noordhoff Groningen	prozapoëzie	neutraal
1934	2	Greshoff/Mirande, Lyriek III Mozaiek B5	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal
1934	1	Mooy, Litteratuur en leven	Paul Brand Hilversum	prozapoëzie	rk
1934	1	Huf, Nederlandsche gedichten	Columbia Records	poëzie	neutraal
1936	1	Houwink, Met onze dichters	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal
1936	1	Godthelp, Nieuwe Nederlandse poëzie I	J.B. Wolters Groningen	poëzie	neutraal
1936	1	Godthelp, Nieuwe Nederlandse poëzie II	J.B. Wolters Groningen	poëzie	neutraal
1936	1	Godthelp, Nieuwe Nederlandse poëzie III	J.B. Wolters Groningen	poëzie	neutraal
1938	1	Huf, Tweede album	Columbia Records	poëzie	neutraal
1938	1	Karsemeijer/Kazemier, Nederlands na 1600	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie vragen	neutraal
1938	1	Stemvers, Verskunst	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal
1938	7	Vincent/Verbeeten, ProzaPoëzie II 7dr	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	prozapoëzie	rk
1938	2	Mooy, Mijn eerste gang IIB	Paul Brand Hilversum	prozapoëzie	rk
1939	2	Gielen, Belangrijke lett werken III	J. Muusses Purmerend	overzicht	neutraal
1939	2	De Jong, Nederlandse letterkunde II	J.B. Wolters Groningen	overzicht	neutraal
1939	1	Knuvelder, Inleiding 2B Bloemlezing	L.C.G. Malmberg 's-Hertogenbosch	prozapoëzie	rk
1939	3	Van den Ent/Staverman, De kern	P. Noordhoff Groningen	prozapoëzie	neutraal
1939	10	Van Schothorst, Geschiedenis II	P. Noordhoff Groningen	overzicht	neutraal
1940	12	Leopold, Nederlandse schrijvers en -sters 12dr	J.B. Wolters Groningen	prozapoëzie	neutraal
1941	2	Brands/Lieve, Gouden aren Vb	G.B. van Goor Gouda	prozapoëzie	neutraal
1941	3	Greshoff/Mirande, Lyriek IV Mozaiek B6 3dr	W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle	poëzie	neutraal

Bijlage 5

254 dichters

Achterberg Gerrit
Adama v Scheltema C.S.
Alberts Joh. C.P.
Ameide Th. van
Anema Seerp

Bastiaanse Frans
Berge Willem ten
Bergh Herman van den
Besnard Albert
Beverluis Martien
Biekens Bertholf
Binnendijk D.A.M.
Binnewiertz A.M.J.I.
Bles Dop
Bloem J.C.
Boddaert Marie
Boeken Hein
Boele van Hensbroek P.A.M.
Boens Daan F.
Boer Dagma
Bohl Joan
Bonn S.
Bourbon Louis de
Boutens P.C.
Brabant Else van
Broer A.L.
Brom E.
Brom Gerard
Bruin Hein de
Bruning Gerard
Bruning Henri

Cauwelaert Aug. van
Celliers J.F.E.
Charivarius
Clercq René de
Cneudt Richard de
Collem A. van
Couperus Louis
Cremers Marie
Cuppens Aug

Danser J.G.
Demédts André
Deyssel Lodewijk van

Dillen Ine van
Donders H.J.M.
Donker Anthonie
Doolaard A. den
Dosfel Lodewijk
Duinkerken Anton van

Eeckels Constant
Eeckhout Joris
Eeden Frederik van
Eekhout Jan H.
Elro H. van
Elsschot Willem
Emants Marcellus
Engelman Jan
Erlank (Eitemal) W.J. du Plooy
Essen Hein van
Esser Isaac
Eybers Elisabeth
Eyck P.N. van

Frowein-Gratama Ela

Gerhardt Truus
Geuns J.J. van
Gezelle Caesar
Gezelle Guido
Gijzen Marnix
Gorter Herman
Gossaert Geerten
Graadt van Roggen W.
Graaff Chris de
Greshoff Jan
Groenevelt Ernst
Groot Jan H. de
Gutteling Alex

Haan Jacob Israël de
Haanstra Wiebrandus
Haarhoff T.J.
Hattum Jac. van
Heever C.M. van den
Heever F.P. (Toon) van den
Hegenscheidt Alfred
Heijnen (Br. Edgard) H.G.
Hemkes F.L.
Herreman Raimond
Herwerden Charlotte van

Hoekstra Han G.
Hoghe Andries de
Hoog G.C. van 't
Hoornik Ed.
Houwink Roel

Iependaal Willem van

Jaarsma N. (Neeltje)
Jacobse Muus
Jolles André
Jonckbloet SJ G.D.A.
Joubert H.H.

Keet A.D.
Keet G.R.
Kelk C.J.
Kemp Mathias
Kemp Pierre
Keuls H.W.J.M.
Klarenbeek Jan
Klerk C.R. de
Klinkenberg Gerard van
Klinkenbergh Céline
Kloos Willem
Koenen Marie
Kol Nellie van
Kool Halbo C.
Kops OFM Chr.
Koster Edward B.
Krige Uys
Kuyle Albert

Labberton-Drabbe Henriëtte
Laey O. de
Lambrechts Lambrecht
Landheer Jo
Langendonck Prosper van
Langenhoven C.J.
Lans J.R. van der
Last Jef
Laudy Alph.
Leeuw Aart van der
Leeuwen Freek van
Leipoldt C.Louis C. Louis
Leopold J.H.
Leopold Martien
Leroux Karel
Lindhout Joh. van 't
Looy Jac. van
Louw W.E.G.
Lovendaal G.W.

Malherbe D.F.
Marais Eugène
Marja A.
Marsman H.
Meerkerk J.B.
Mérode Willem de
Metz-Koning/Marx-Koning Marie
Middendorp Herman
Minne Richard
Moens Wies
Moerkerken P.H. van
Mollinger Jenny
Mont Pol de
Montagne Victor de la
Moorrees A.
Mouw J.A. dèr
Muller H.C.
Mussche Achilles

Nahon Alice
Nijhoff M.
Nijlen Jan van
Noordstar J.C.
Noto Soeroto
Nouhuys W.G. van

Oever Karel van den
Offel Edmond van
Oosten A.J.D. van
Opstelten J.C.
Ostaijen Paul van
Otten P.

Pauwels Francois
Peaux Augusta
Penning W.L.
Perk Jacques
Perron E. du
Pierson H.
Plessis I.D. de
Priem G.H.
Prins Jan
Puyvelde Leo van

Reddingius Johannes
Reitsma Elisabeth
Reitz F.W.
Renssen P. van
Reyneke van Stuwe Jeanne
Reypens L.
Rietbergen Thora

Rispens J.A.
Ritschl Giza
Roelants Maurice
Roland Holst A.
Roland Holst-van der Schalk Henriette
Rutten Felix

Salomons Annie
Sauwen Arnold
Schaaf Nine van der
Schagen J.C. van
Scharten Carel
Scheppers J.B.
Scholte Henrik
Schotman J.W.
Schreurs MSC Jac.
Schürmann Jules
Seger Agatha
Slauerhoff J.J.
Smit Gabriël
Smit W.A.P.
Smulders kap. Willem
Speenhoff J.H.
Steen Eric van der
Steenhoff-Smulders Albertine
Stoppelaar J.J. de
Stuiveling Garnt
Suchtelen Nico van
Swarth Hélène

Teirlinck Herman
Thans OFM Hilarion
Theunisz Joh.
Thomson (Jan Dideriks) J.Jac.
Tingen Frits
Tomkins D.
Totius (J.D. du Toit)
Tricht H. van

Uyldert Maurits

Veer SJ W. de
Verbraeken A.
Vercammen Jan
Verhagen Balthazar
Verhoeven Bernard
Vermeulen Mien
Verschaeve Cyriel
Verwey Albert
Vestdijk Simon
Veth Jan
Visser A.G.
Vlemminx Paul
Voght Jozef de
Volker T.
Voorde Urbain van de
Vooys Is. P. de
Vos Margot
Vos Marie
Vries Hendrik de
Vries Theun de
Vriesland Victor van

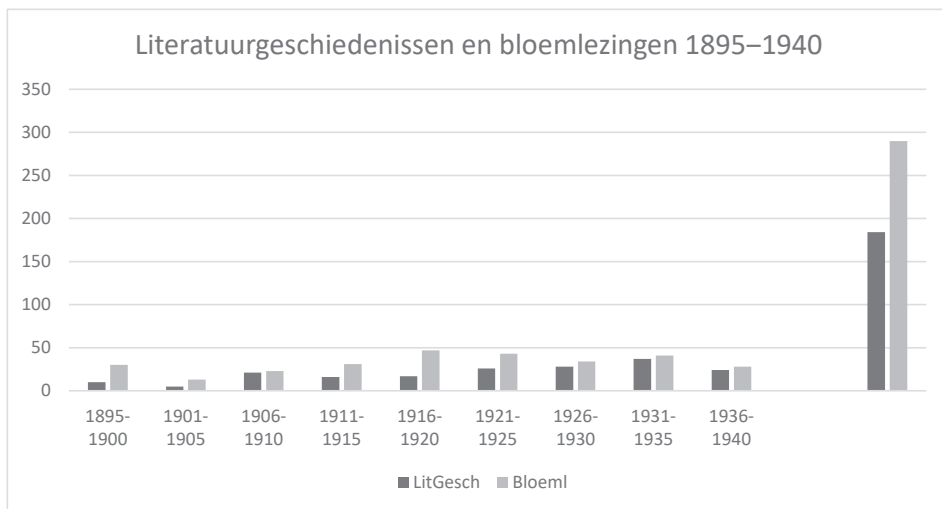
Waals Jacqueline van der
Waals Laurens van der
Walch Jan
Wassenaar Th.
Werumeus Buning J.W.F.
Westerbrink-Wirtz J.M.
Wijdeveld Gerard
Wijk Willem de
Wijs-Mouton M.A. de
Winkler Prins Jacob
Wispel Hans
Woestijne Karel van de
Wyk Louw N.P. van

Zeldenthuis Jan J.

Bijlage 6

Literatuurgeschiedenissen en bloemlezingen 1895–1940

	LitGesch	Bloeml
1895-1900	10	30
1901-1905	5	13
1906-1910	21	23
1911-1915	16	31
1916-1920	17	47
1921-1925	26	43
1926-1930	28	34
1931-1935	37	41
1936-1940	24	28
	184	290

Bijlage 7

Het bestand

Het bestand bloemlezingen, dichters, gedichten is te vinden op <https://doi.org/10.17026/SS/N3X23P>.

Het bestaat uit drie onderdelen:

1. Een spreadsheet met de inhoud van de bloemlezingen, uitgedrukt in aantallen gedichten per bloemlezing. De volgorde van de bloemlezingen is chronologisch (x-as), die van de dichters alfabetisch (y-as). Daarnaast spreadsheets die de keuze voor Tachtigerdichters tonen
2. Een database van de inhoud van de bloemlezingen. De database bestaat uit twee onderdelen:
 - 2.1 een zestal basisbestanden (tabellen) en
 - 2.2 drieëntwintig query's (vraagstellingen) om de bestanden te doorzoeken en te combineren.
3. Twee gedichten, gezegd door Paul Huf.

Het spreadsheet en de database zijn ontworpen door Colin de Jong.

